

[The system model for the assessment of internal environment as an object of strategic changes]. *Ekonomika rozvytku*, no. 3(51) (2009): 54-58.

Kobzev, P. M. "Systemnaia model otsenky sootvetstviya struktury predpriatiya eho tsely funktsionirovaniya" [System model of the conformity assessment company structure its purpose of functioning]. *Ekonomika rozvytku* (2008): 85-87.

Kobzev, P. M. "Systemno-kyberneticheskyi podkhod k stratezhicheskomy upravleniyu systemnym potentsyalom predpriatiya" [Systemic-cybernetic approach to strategic management system potential of the enterprise]. *Upravlinnia rozvytkom*, no. 7 (2006): 101-104.

Kobzev, P. M. "Stratezhicheskoe upravlenye rynochnoi transformatsyi predpriati na baze systemnoho pokhoda" [Strategic management of the market transformation of enter-

prises on the basis of systematic campaign]. *Ekonomika rozvytku*, no. 1(33) (2005): 93-98.

Kobzev, P. M., and Kotliar, A. A. "Systemnaia model «belo iashchyka» dlia parametrycheskoi ydentyfikatsyi proyzvodstvennoi systemy" [System model of the "white box" for parametric identification of the production system]. *Aktualni problemy ekonomichnoho ta sotsialnoho rozvytku vyrobnychoi sfery*. Donetsk: Donetskyyi natsionalnyi tekhnichnyi universytet, 2012. 67-71.

Kotliar, A. A. "Upravlinnia stratehichnymy zminamy potentsialu pidpriemstva na osnovi metodu parametrychnoi identyfikatsii" [Strategic change management capabilities on the basis of parametric identification]. *Upravlinnia rozvytkom*, no. 2(142) (2013): 34-35.

Surmin, Yu. P. *Teoriia sistem i sistemnyy analiz* [Systems theory and systems analysis]. Kyiv: MAUP, 2003.

УДК 338.24

АНАЛІЗ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

КРАМСЬКОЇ Д. Ю., КОЛОТЮК О. І.

УДК 338.24

Крамської Д. Ю., Колотюк О. І. Аналіз інструментарію дослідження інноваційного розвитку підприємства

Застосування якісного інструментарію дослідження інноваційного розвитку підприємства дозволяє сформувати низку методик і методичних рекомендацій щодо формування стратегій інноваційного розвитку та підвищити ефективність роботи виробничих підприємств. Аналіз інструментарію дозволив виділити дві категорії моделей і методів: традиційні та спеціальні економіко-математичні. При виділенні традиційних економіко-математичних моделей був проведений порівняльний аналіз їх переваг і недоліків. Оцінка спеціальних підходів до дослідження інноваційного розвитку підприємств дозволила виділити два типи підходів: підходи до формування простору чинників інноваційного розвитку і підходи до оцінки інноваційного розвитку. Дослідження проаналізованих підходів визначило їх слабкі місця і довело необхідність створення концептуальної схеми інноваційного розвитку, до складу якої увійшли методики і методичні рекомендації з формування стратегій інноваційного розвитку.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інновації, економіко-математичні методи, спеціальні підходи, інноваційний потенціал, концептуальна схема, інструментарій, формування стратегій.

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Формул.:** 2. **Бібл.:** 8.

Крамської Дмитро Юрійович – доцент, кафедра організації виробництва і управління персоналом, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Фрунзе, 21, Харків, 61002, Україна)

E-mail: kramskoy2007@rambler.ru

Колотюк Олена Іванівна – викладач, кафедра організації виробництва і управління персоналом, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Фрунзе, 21, Харків, 61002, Україна)

E-mail: kolotuk@rambler.ru

УДК 338.24

UDC 338.24

Крамской Д. Ю., Колотюк Е. И. Анализ инструментария исследования инновационного развития предприятия

Применение качественного инструментария исследования инновационного развития предприятия позволяет сформировать ряд методик и методических рекомендаций относительно формирования стратегий инновационного развития и повысить эффективность работы производственных предприятий. Анализ инструментария позволил выделить две категории моделей и методов: традиционные и специальные экономико-математические. При выделении традиционных экономико-математических моделей был проведен сравнительный анализ их преимуществ и недостатков. Оценка специальных подходов к исследованию инновационного развития предприятий позволила выделить два типа подходов: подходы к формированию пространства факторов инновационного развития и подходы к оценке инновационного развития. Исследование проанализированных подходов указало на их слабые места и доказало необходимость создания концептуальной схемы инновационного развития, в состав которой вошли методики и методические рекомендации по формированию стратегий инновационного развития.

Ключевые слова: инновационное развитие, инновации, экономико-математические методы, специальные подходы, инновационный потенциал, концептуальная схема, инструментарий, формирование стратегий.

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Формул.:** 2. **Библ.:** 8.

Крамской Дмитрий Юрьевич – доцент, кафедра организации производства и управления персоналом, Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт» (ул. Фрунзе, 21, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: kramskoy2007@rambler.ru

Колотюк Елена Ивановна – преподаватель, кафедра организации производства и управления персоналом, Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт» (ул. Фрунзе, 21, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: kolotuk@rambler.ru

Kramskoy D. Yu., Kolotyuk Ye. I. Analysis of Tools of Study of Innovation Development of a Company

Application of quality tools of the study of innovation development of a company allows formation of a number of methods and methodical recommendations with respect to formation of strategies of innovation development and increase effectiveness of operation of production companies. Analysis of the tools allowed specification of two categories of models and methods: traditional and special economic and mathematical ones. When specifying traditional economic and mathematical models, we conducted a comparative analysis of their advantages and disadvantages. Assessment of special approaches to the study of innovation development of companies allowed specification of two types of approaches: approaches to formation of environment of factors of innovation development and approaches to assessment of innovation development. The study of the analysed approaches revealed their weak points and showed a necessity of creation of a conceptual scheme of innovation development, which consists of methods and methodical recommendations on formation of the strategy of innovation development.

Key words: innovation development, innovations, economic and mathematical methods, special approaches, innovation potential, conceptual scheme, tools, formation of strategies.

Pic.: 3. **Tabl.:** 2. **Formulae:** 2. **Bibl.:** 8.

Kramskoy Dmitriy Yu. – Associate Professor, Department of the Organization of Production and Personnel Management, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (vul. Frunze, 21, Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: kramskoy2007@rambler.ru

Kolotyuk Yelena I. – Lecturer, Department of the Organization of Production and Personnel Management, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (vul. Frunze, 21, Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: kolotuk@rambler.ru

Дослідження інноваційного розвитку підприємств є попереднім кроком для управління ним. Управління інноваційним розвитком підприємства здійснюється за рахунок формування і реалізації стратегії інноваційного розвитку. Інструментарієм для дослідження поняття інноваційний розвиток служать різного роду моделі та методи.

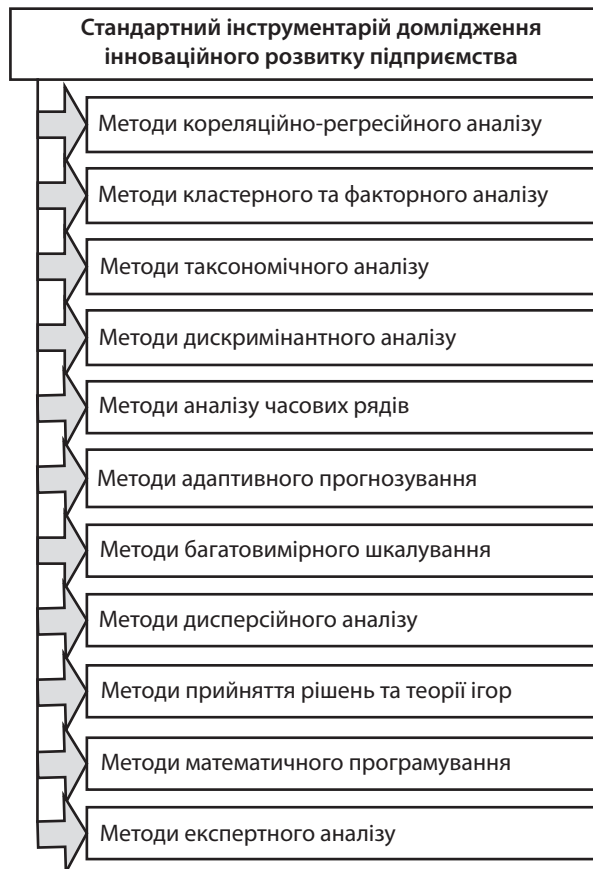
Питання дослідження інноваційного розвитку завжди знаходилась у центрі уваги провідних фахівців, зокрема, таких як Г. Г. Азгад'єв, Д. М. Гвішіані, О. В. Гугелев, П. Н. Завлін, А. К. Казанцев, М. І. Лапін, О. О. Лапко, Л. Е. Мінделі, Ю. П. Морозов, А. І. Пригожин, А. Б. Титов, Р. А. Фатхутдінов, Х. Хершген, М. Хучек, Й. Шумпетер та ін.

З метою вдосконалення інструментарію дослідження інноваційного розвитку необхідно проаналізувати традиційні та спеціальні економіко-математичні методи та моделі.

Вивчення літературних джерел, присвячених проблематиці оцінки інноваційного розвитку, дозволило виділити дві групи економіко-математичних методів, які будуть служити у нашій роботі інструментарієм для його оцінки. Отже, беручи до уваги всі вищерозглянуті параметри оцінки, говоримо про стандартні (традиційні) та специфічні (спеціальні) методи оцінки інноваційного розвитку.

Розглянемо позитивні та негативні моменти застосування методів кожної групи при дослідженні інноваційного розвитку машинобудівних підприємств.

Стандартний інструментарій дослідження інноваційного розвитку показано на *рис. 1*.

Рис. 1. Стандартний інструментарій економіко-математичного дослідження інноваційного розвитку

Кожен із традиційних економіко-математичних методів має свої переваги та недоліки, порівняльний аналіз яких зроблено в *табл. 1*. Детальне вивчення даних таблиці дозволяє висунути припущення, що для більш якісного дослідження інноваційного розвитку доцільно використовувати не окремо взятий математичний інструментарій, а методи і моделі у комплексі, що дасть синергетичний ефект.

Описуючи спеціальні підходи до дослідження інноваційного розвитку, слід зауважити, що вони можуть бути двох видів: підходи до вибору показників інноваційного розвитку і підходи до безпосередньої оцінки інноваційного розвитку (*рис. 2*).

Підходи до вибору показників інноваційного розвитку. Найбільш поширеним вважається підхід Державного комітету статистики України. Цей підхід включає низку показників інноваційних витрат, що відбивають структуру, науково-технічний рівень робіт, структуру інноваційної продукції, прибутки від реалізації інноваційної продукції та її частки у загальних прибутках підприємств; обсяги реалізації інноваційної продукції на зовнішньому і внутрішньому ринках.

В. М. Гунін разом із колективом авторів у своїй роботі пропонує досліджувати інноваційний розвиток за кількома блоками, кожен з яких має певну функціональну спрямованість і містить ряд показників. Це такі блоки, як: продуктовий (проектний) блок; функціональний блок (блок виробничих функцій і ділових процесів); ресурсний блок; організаційний блок; блок управління.

В. М. Аньшин [1, 2] розглядає інноваційний розвиток з позицій «Перспективи – структура – можливості». Причому в поняття перспективи ним вкладається перспективна потреба підприємства в науково-технічних розробках, перспективи підприємства у прискоренні науково-технічного розвитку, перспективи щодо становища підприємства на ринку. Під структурою В. М. Аньшин розуміє динамічну структуру витрат на перспективну орієнтацію НДДКР й інноваційну структуру трудового потенціалу, а під можливістю розглядає відповідність інноваційних можливостей та інноваційних потреб підприємства.

Розробкою підходів до оцінки інноваційного розвитку займалися Й. М. Петрович, Г. В. Рачинська, В. М. Аньшин [1, 2] П. Н. Завлін, О. А. Іпатов, А. С. Кулагін, О. В. Васильєв, Л. І. Нейкова [4]. В. М. Гриньова, А. В. Гриньов, Д. М. Черванов [5] та ін. Розглянемо основні з них.

Так, Й. М. Петрович і Г. В. Рачинська [3] розглядають інноваційний розвиток як показник ефективності використання капіталу і пропонують розраховувати його за такою формулою:

$$I_p = \frac{(\Delta C + \Delta \Pi) \cdot T_i}{Z_{HB} \cdot I_p}, \quad (1)$$

де I_p – показник інноваційного розвитку; ΔC – річна економія від зниження собівартості в результаті використання нововведень у виробництві продукції; $\Delta \Pi$ – річний приріст прибутку від різниці цін між новою продукцією з кращими якісними показниками і старою продукцією; T_i – тривалість використання або виробництва нововведень в i -м році; Z_{HB} – витрати на виробництво інновацій; I_p – тривалість календарного року.

Переваги та недоліки стандартних економіко-математичних методів

Метод	Переваги	Недоліки
Експертний аналіз	1) можливість дослідження слабоформалізованих завдань	1) результат дуже сильно залежить від компетентності експертів
Кореляційно-регресійний аналіз	1) значна сфера застосування; 2) більш якісний опис впливу одних чинників на інші	1) неможливість формування одного показника, який відображає інноваційний розвиток
Кластерний аналіз	1) можливість дослідження окремих груп замість безлічі показників; 2) можливість побудови інтервалів для кожного кластера	1) неоднозначність в економічній інтерпретації кластерів
Таксономічний аналіз	1) зменшення означального простору до одного або декількох агрегованих показників	1) втрата якостей окремими показників при їх об'єднанні
Факторний аналіз	1) зменшення простору ознак; 2) можливість визначення ступеня впливу окремих чинників на загальні	1) труднощі при економічній інтерпретації агрегованих чинників
Методи аналізу тимчасових рядів	1) універсальність методів	1) необхідність наявності великого обсягу інформації
Методи адаптивного прогнозування	1) можливість роботи з короткими обсягами даних; 2) можливість налаштування моделі	1) суб'єктивізм у виборі параметра адаптації
Методи багатовимірного шкалування	1) можливість наочного подання за різними шкалами	1) розробка критеріїв формування шкал для економічних об'єктів
Методи дисперсійного аналізу	1) простота в застосуванні	1) обмеженість у використанні
Методи ухвалення рішень і теорії ігор	1) якісне порівняння альтернатив при ухваленні управлінських рішень	1) робота з обмеженими масивами інформації
Методи математичного програмування	1) якісне вирішення певного класу завдань	1) обмеженість у використанні

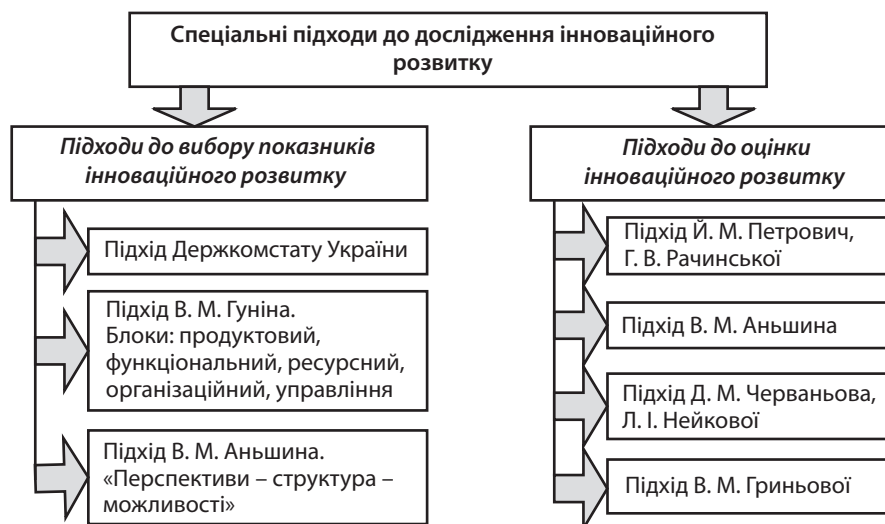

Рис. 2. Спеціальні підходи до дослідження інноваційного розвитку

Однак недоліком проаналізованого підходу є те, що ефективність капіталу від упровадження інновацій не завжди точно показує інноваційний розвиток підприємства, який, на наш погляд, є значно ширшим поняттям.

Підхід В. М. Аньшина [1, 2] заснований на розрахунку шести збільшених груп показників та їх згортанні до єдиного показника інноваційного розвитку: групи

знарядь праці, групи матеріальних ресурсів, групи кадрового забезпечення, групи технологій, групи НДДКР, групи реалізації продукції. Кожна з цих груп містить у собі кілька показників, які представляють інноваційний розвиток в межах конкретної групи з різних боків.

Усі групи об'єднуються в загальний показник інноваційного розвитку за такою формулою:

$$\begin{aligned}
 \text{ІП} = & \frac{Ч_{\phi}}{Ч_n} \cdot K_{\phi} + \frac{З_{np}}{B_{np}} \cdot K_{з.нр.} + \frac{З_{mex}}{B_{mex}} \cdot K_{mex} + \\
 & + \frac{C_{уст.ф.}}{C_{уст.н}} \cdot K_{уст.} + \frac{(B_n + B_{\phi})^{\phi}}{(B_n + B_{\phi})^n} \cdot K_{вит} + \\
 & + \frac{B_{ор.стр.ф.}}{B_{ор.стр.н}} \cdot K_{ор.стр.}
 \end{aligned} \quad (2)$$

де $Ч_{\phi}$, $Ч_n$ – кількість працівників, зайнятих у фундаментальних і прикладних дослідженнях фактично і за нормативами; $З_{np}$, B_{np} – готовий до впровадження обсяг НДДКР, призначений для заміни вилученої з виробництва продукції, та обсяг вибування застарілої продукції відповідно; $З_{mex}$, B_{mex} – готовий до впровадження обсяг наукових розробок, призначений для заміни технологій, що вибувають, і обсяг вибування технологій відповідно; $C_{уст.ф.}$, $C_{уст.н}$ – питома вага вартості устаткування дослідного виробництва в сукупній вартості устаткування фактично і за нормативом; $(B_n + B_{\phi})^{\phi}$, $(B_n + B_{\phi})^n$ – відношення витрат на проведення фундаментальних і прикладних робіт фактично і за нормативом; $З_{ор.стр.ф.}$, $З_{ор.стр.н}$ – витрати на реорганізацію структури управління у зв'язку з реалізацією інноваційного проекту фактично і за нормативом; K_{ϕ} , $K_{з.нр.}$, K_{mex} , $K_{уст.}$, $K_{вит}$, $K_{ор.стр.}$ – коефіцієнти ваги при відповідних локальних показниках інноваційного розвитку.

Слід зазначити, що цей підхід дозволяє розглянути інноваційний розвиток з усіх позицій та з урахуванням значної кількості чинників. Проте, це є одночасно і його основним недоліком, оскільки робить метод В. М. Аньшина досить громіздким. Крім того, як його недоліки ми визначаємо труднощі при визначенні еталонних значень і показників та визначенні коефіцієнтів ваги (залежно від різних ваг результати можуть бути діаметрально протилежними), що також ускладнює весь процес дослідження.

У підході Л. І. Нейкової та Д. М. Черваньова [4, 5] виокремлено чотири чинники впливу на інноваційний розвиток підприємства: інноваційний потенціал підприємства, рівень використання конкурентних переваг, рівень використання ресурсів, а також рентабельність виробничої та інноваційної діяльності. Усі названі

чинники поєднуються в одному чиннику інноваційного розвитку підприємства з різними коефіцієнтами ваги. Серед переваг даного підходу визначаємо можливість обліку інноваційного потенціалу підприємства. До недоліків відносимо, по-перше, неоднозначність у визначенні інноваційного потенціалу і методів його розрахунку, по-друге, відсутність чітких рекомендацій при визначенні коефіцієнтів ваги та їх обґрунтованості.

Стисла характеристика переваг і недоліків розглянутих підходів подана в порівняльній табл. 2.

Проведений аналіз існуючих методів і підходів до дослідження інноваційного розвитку показав, що у більшості підходів це поняття розглядається як сукупність певних показників, які можуть бути об'єднані в окремі групи. При цьому виникають труднощі при оцінці груп цих показників та їх поєднанні в один показник. Тому доцільним у дослідженні є створення концептуальної схеми інноваційного розвитку підприємства, яка містила б низку методик і методичних рекомендацій щодо формування стратегій інноваційного розвитку, яка представлена на рис. 3.

ВИСНОВКИ

Аналіз інструментарію дослідження інноваційного розвитку підприємства дозволив виділити дві категорії моделей і методів: традиційні та спеціальні економіко-математичні. Також було зроблено порівняльний аналіз переваг і недоліків традиційних економіко-математичних моделей, що дозволяє більш якісно сформулювати інструментарій. Аналіз спеціальних підходів до дослідження інноваційного розвитку підприємств дозволив виділити два типи підходів: підходи до формування простору чинників інноваційного розвитку і підходи до оцінки інноваційного розвитку. На основі дослідження створено концептуальну схему інноваційного розвитку підприємства, яка містить низку методик і методичних рекомендацій щодо формування стратегій інноваційного розвитку. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Аньшин В. М. Инновации и рынок: стратегия, управление, эффективность / В. М. Аньшин.– М. : Наука, 1992. – 74 с.

Таблиця 2

Переваги та недоліки спеціальних підходів до оцінки інноваційного розвитку підприємства

Розробники підходу	Переваги	Недоліки
Й. М. Петрович, Г. В. Рачинська	1) оцінює економічну ефективність від інновацій	1) інноваційний розвиток є більш загальним показником, ніж ефективність використання капіталу в інноваціях
В. М. Аньшин	1) облік значної кількості чинників; 2) оцінка інноваційної діяльності підприємства з різних боків	1) велика кількість чинників призводить до труднощів у описі та розрахунках; 2) неможливість чіткого визначення еталонних оцінок показників; 3) суб'єктивізм при визначенні коефіцієнтів ваги
Л. І. Нейкова, Д. М. Черваньов	1) облік інноваційного потенціалу	1) неоднозначність у визначенні інноваційного потенціалу та методів його розрахунку; 2) відсутність чітких рекомендацій при визначенні коефіцієнтів ваги та їх обґрунтованості

Рис. 3. Концептуальна схема інноваційного розвитку

2. **Аншин В. М.** Инновационная стратегия в условиях рыночной экономики / В. М. Аншин // Аналитический обзор. Серия «Научно-технический прогресс, экономика и управление». – М., 1993. – Вып. 41. – С. 43 – 49.

3. **Петрович И. М.** / И. М. Петрович, Г. В. Рачинська // Вісник Держ. ун-ту «Львівська політехніка». – 1999. – № 363. – С. 49 – 55.

4. **Нейкова Л. И.** Финансовые рычаги и стимулы технического развития промышленного комплекса Украины / Л. И. Нейкова. – Одесса : ОЦНТ и ЭИ, 1995. – 235 с.

5. **Черваньов Д. М.** Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України / Д. М. Черваньов, Л. І. Нейкова. – К. : Т-во «Знання», КОО, 1999. – 514 с.

6. **Завлин П. Н.** Инновационная деятельность в условиях рынка / П. Н. Завлин, А. А. Ипатов, А. С. Кулагин. – СПб.: Наука, 1994. – 337 с.

7. **Завлин П. Н.** Оценка эффективности инноваций / П. Н. Завлин, А. В. Васильев. – СПб.: Питер, 1998. – 215 с.

8. **Гриньова В. М.** Проблеми розвитку промислових підприємств / В. М. Гриньова, А. В. Гриньов // Інновації: проблеми науки і практики: монографія. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – С. 203 – 224.

REFERENCES

Anshin, V. M. *Innovatsii i rynek: strategii, upravlenie, effektivnost* [Innovation and market: strategy, management, efficiency]. Moscow: Nauka, 1992.

Anshin, V. M. "Innovatsionnaia strategiiia v usloviakh rynochnoy ekonomiki" [The innovation strategy in a market economy]. *Analiticheskii obzor*, no. 41 (1993): 43-49.

Chervanyov, D. M., and Neikova, L. I. *Menedzhment innovatsiino-investytsiinoho rozvytku pidpriemstv Ukrainy* [Management of innovation and investment development companies in Ukraine]. Kyiv: Znannia; KOO, 1999.

Hrynyova, V. M., and Hrynyov, A. V. "Problemy rozvytku promyslovykh pidpriemstv" [Problems of industrial enterprises]. In *Innovatsii: problemy nauky i praktyky*, 203-224. Kharkiv: INZhEK, 2006.

Neykova, L. I. *Finansovye rychagi i stimulyi tekhnicheskogo razvitiia promyshlennogo kompleksa Ukrainy* [Financial leverage and incentives technical development of the industrial complex of Ukraine]. Odessa: OTsNT i EI, 1995.

Petrovych, Y. M., and Rachynska, H. V. *Visnyk Derzh. un-tu «Lvivska politekhnika»*, no. 363 (1999): 49-55.

Zavlin, P. N., and Vasilev, A. V. *Otsenka effektivnosti innovatsiy* [Evaluating the effectiveness of innovation]. Spb.: Piter, 1998.

Zavlin, P. N., Ipatov, A. A., and Kulagin, A. S. *Innovatsionnaia deiatelnost v usloviakh rynka* [Innovation activity in the market]. St. Petersburg: Nauka, 1994.

УДК 336.6

УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ

КРИВОРУЧКІНА О. В.

УДК 336.6

Криворучкіна О. В. Управління продуктивністю підприємства на засадах ресурсозбереження

У статті акцентовано увагу на пріоритетності зростання продуктивності природних ресурсів, оскільки вони є головним обмежуючим фактором виробничих систем. Зазначено, що забезпечення позитивної траєкторії розвитку підприємств може бути досягнуто за рахунок не формального зменшення застосованих природних ресурсів, а їх комплексного використання. Систематизовано концептуальні підходи до управління ресурсозбереженням. Представлено логіку формування результатів зростання продуктивності природних ресурсів. Визначено основні принципи їх формування та ефективного використання. Доведено, що впровадження ресурсозберігаючого типу виробництва дозволяє отримати синергію еколого-економічних результатів. Обґрунтовано визначальну роль стратегічних ресурсів у розробленні та реалізації заходів щодо ефективного використання ресурсів підприємства в цілому та природних зокрема. Запропоновано оцінювати результативність діяльності суб'єктів господарювання крізь призму внутрішньої продуктивності, що трактується як здатність підприємства до генерування і акумулювання інтелектуальних, інформаційних, організаційних продуктів за певний проміжок часу, які набувають статусу стратегічних ресурсів і створюють передумови для реалізації пріоритетних напрямів розвитку компанії в контексті реалізації ресурсозберігаючого типу виробництва.

Ключові слова: продуктивність підприємства, ресурсозбереження, комплексне використання сировини, стратегічні ресурси, еколого-економічна ефективність.

Рис.: 1. **Бібл.:** 12.

Криворучкіна Олена Володимирівна – кандидат геологічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємств, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)
E-mail: elena.k1810@mail.ru

УДК 336.6

Криворучкіна Е. В. Управление производительностью предприятия на основе ресурсосбережения

В статье акцентировано внимание на приоритетности роста производительности природных ресурсов, поскольку они являются главным ограничивающим фактором производственных систем. Указано, что обеспечение положительной траектории развития предприятий может быть достигнуто за счет не формального уменьшения применяемых природных ресурсов, а их комплексного использования. Систематизированы концептуальные подходы к управлению ресурсосбережением. Представлена логика формирования результатов увеличения производительности природных ресурсов. Определены основные принципы их формирования и использования. Доказано, что внедрение ресурсосберегающего типа производства позволяет получить синергию эколого-экономических результатов. Обоснована определяющая роль стратегических ресурсов в разработке и реализации мероприятий по эффективному использованию ресурсов предприятия в целом и природных в частности. Предложено оценивать результативность деятельности субъектов хозяйствования через призму внутренней производительности, что трактуется как способность предприятия к генерированию и аккумуляции интеллектуальных, информационных, организационных продуктов за определенный промежуток времени, которые приобретают статус стратегических ресурсов и создают предпосылки для реализации приоритетных направлений развития компании в контексте реализации ресурсосберегающего типа производства.

Ключевые слова: производительность предприятия, ресурсосбережение, комплексное использование сырья, стратегические ресурсы, эколого-экономическая эффективность.

Рис.: 1. **Библ.:** 12.

Криворучкіна Елена Владимировна – кандидат геологических наук, доцент, доцент кафедры экономики предприятий, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)
E-mail: elena.k1810@mail.ru

UDC 336.6

Krivoruchkina Ye. V. Managing Company Productiveness on the Basis of Resource Saving

The article emphasises priority of growth of productivity of natural resources since they are main limiting factors of production systems. It states that ensuring positive trajectory of development of companies could be achieved by means of not formal reduction of the used natural resources but their complex use. It systemises conceptual approaches to management of resource saving. It presents the logic of formation of results of increase of productivity of natural resources. It identifies main principles of their formation and use. It proves that introduction of the resource saving type of production allows obtaining synergy of ecologic and economic results. It justifies the determining role of strategic resources in development and realisation of measures on effective use of resources of a company in general and natural ones in particular. It offers to assess effectiveness of activity of economic subjects through the prism of internal productivity, which is interpreted as company's capacity to generate and accumulate intellectual, information and organisational products for a certain period of time, which acquire the status of strategic resources and create prerequisites for realisation of priority directions of company development in the context of realisation of resource saving type of production.

Key words: productiveness of a company, resource saving, complex use of raw materials, strategic resources, ecologic and economic effectiveness.

Pic.: 1. **Bibl.:** 12.

Krivoruchkina Yelena V. – Candidate of Science (Geology), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economy of Enterprises, Kyiv National Economic University named after V. Ghetman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)
E-mail: elena.k1810@mail.ru